

Twinning Project “Strengthening the capacities of the Bureau of Metrology for internal market integration”

Twinning ref. MK 12 IPA EC 01 16 TWL

A Project funded by the European Union and Implemented and led by CMI

Правилник за начинот на оцена на сообразноста на неавтоматски ваги

Д-р Бианка Мангутова-Стоилковска

This Project is funded by the European Union

Project Implemented by the CMI

“Правилник за начинот на оцена на сообразноста на неавтоматски ваги”(Службен Весник на РМ бр. 142/2011) - основа во процесот на оцена на сообразноста на неавтоматските ваги и нивно ставање во употреба

Овој Правилник претставува имплементација на Европската Директива за неавтоматски ваги - NAWID (2009/23/ЕС), со цел усогласување на техничките прописи на Република Македонија со прописите на ЕУ

- Општи одредби
- Постапки за оцена на сообразност
- СЕ-ознака за сообразност и натписи
- Преодни и завршни одредби
- Прилог 1
- ✓ Суштествени барања
- ✓ Метролошки барања
- Прилог 2 - Постапки за оцена на сообразност
- Прилог 3 - Проектно-техничка документација
- Прилог 4 - Означување и натписи
- Прилог 5 - Критериуми за нотификација на тела за оцена на сообразност

Општи одредби

Член 2

ВАГА – мерило, кое се користи за одредување на масата на некое тело со помош на дејството на гравитација на предметното тело

Неавтоматска вага – вага, која за време на мерењето се опслужува од страна на ракувач

Општи одредби

Член 3

Неавтоматските ваги можат да се стават во употреба доколку ги исполнуваат барањата од овој правилник и се означени со СЕ ознака, согласно Законот за метрологија и овој правилник;

Член 7

Кога при ставање во употреба ќе се констатира дека неавтоматските ваги кои имаат СЕ ознака за сообразност не ги исполнуваат барањата на овој правилник, истите треба да се повлечат од пазарот;

Постапки за оцена на сообразност

Член 8

Сообразноста на неавтоматските ваги се потврдува со било која од следниве постапки, по избор на производителот или застапникот:

- ЕС испитување на тип-модул В, проследено или со
 - ЕС изјава за сообразност (која се темели на обезбедување на квалитет на производниот процес)-модул D, или со
 - ЕС верификација- модул F
- Поединечна ЕС верификација-модул F1

За неавтоматските ваги, кои не користат електронски уреди и чиј уред за мерење на товар не користи пружина за рамнотежа, не се применува ЕС испитување на тип

СЕ-ознака за сообразност и натписи

Член 9

Во постапката за оцена на сообразност на неавтоматски ваги се оценува дали СЕ ознаката за сообразност и сите други потребни податоци, согласно Прилог 4 од овој правилник, се нанесени во форма, која е добро видлива, лесна за читање и не може да се отстрани...

Проектно-техничка документација - документација потребна за оцена на сообразност

- **Техничката документација** мора на јасен начин да го прикаже проектирањето, производството и начинот на работа на неавтоматската вага и да овозможи оценување на нејзината сообразност со барањата на овој правилник.
- **Извештај за испитување**

Техничка документација

Конструкција на неавтоматските ваги:

- Основни делови (приемник на маса, уред за пренос на маса, уред за мерење на маса...)
- Модули (мерна ќелија, показен уред...)
- Електронски делови или уреди
- Дисплеј (компоненти на дисплејот...)
- Уред за помошно покажување (уред со различни мерни скали...)
- Дополнителни уреди (уред за нагодување на иницијална нула, уред за тарирање...)
- Software (легален софтвер)

Најважните акции, кои се спроведуваат за да се осигура исправно (точно) покажување на неавтоматските ваги:

- Во законска метрологија – нивна редовна верификација, во склад со законската регулатива;
- Во "индустриска" метрологија – нивна редовна калибрација во склад со други прописи, систем за квалитет...

Употреба

Употребата на неавтоматската вага одредува дали таа се наоѓа или не во контролирана област на примена – законска метрологија.

Во контролирана област на примена се вагите кои се користат за:

- Одредување на маса за комерцијална употреба - трговска трансакција каде се купува или продава стока на основа на вредноста на измерената маса. Цената на производот е директно пропорционална на масата на производот;

Употреба

- Одредување на маса поради пресметка на патарини, царини, данок, премии, казни, надокнади, оштети или слични видови на плаќања;
- Одредување на маса во медицинската пракса кај мерењето на пациентите со цел поставување на дијагнози, пратење и лечење;
- Одредување на маса поради правење на лекови по рецепт во апотеките и одредување на маса во анализите, кои ги вршат медицинските и фармацевтските лаборатории;

Употреба

- Одредување на маса поради примена на закони и прописи или давање на стручно мислење во судски постапки – се однесува на давање на стручно мислење во судски процеси и покрива случаи, кога вагата се користи од страна на персонал, кој не е од област на метрологија;
- Одредување на цена на основа на измерена маса за директна јавна продажба (малопродажба) и контрола на пакувани производи;

Неавтоматските ваги се ставаат на пазарот по извршена верификација, која се изведува:

- Од овластени лица на Бирото за метрологија, според Националната регулатива;
- После одобрување на типот на неавтоматската вага;
- Во просториите на производителот, лабораториите за верификација или било која локација, каде неавтоматската се употребува;
- Во нормални услови за тестирање;
- Со калибрирани или верифицирани тегови;

Доколку кај неавтоматските ваги се јавува промена поради силата на гравитација, верификацијата се изведува во две фази

Подносител:
производител,
увозник,
„овластен“
застапник

Производство, монтажа

Одобрение на тип

Прва верификација

Пазар

Употреба

Редовна верификација

Оцена на сообразност
Натписи и ознаки

Подносител:
краен корисник

Метролошка
контрола, мерило
во употреба,
2 ГДГ

Вонредна верификација
после поправка, ГДГ

Потребни документи за верификација:

- Решение за упис на вагата во регистерот на Бирото за метрологија со извадок од ЕС или OIML Сертификатот за одобрување на тип;
- Изјава (декларација) за усогласеност на модулите (доколку вагата е конструирана модуларно);
- Упатство за ракување со вагата;
- Дополнителни документи (тест за компатибилност, Сертификат за софтверот, Сертификат за калибрација на мерните ќелии...)

Процесот на верификација ги опфаќа метролошките барања, пропишани со хармонизираниот стандард МКС EN 45501:2015 (Член 6 од Правилникот) или OIML R-76, е 2006

1. Визуелна контрола

- Метролошки карактеристики (класа на точност, Min, Max, e, d...)
- Идентификација на софтверот
- Идентификација на модулите (ако е применливо)
- Пропишани натписи, места за верификација, ставање на жигови...
- Локација и услови на користење (уред за нивелирање, оштетувања...)

2. Обавезни тестови кои се спроведуваат при верификација:

- Испитување на точност на нулирање (А 4.2);
- Испитување на точност на уредот за тара (А 4.6.2);
- Испитување на точност на вагата (А 4.4.1);
- Испитување на точност на тарата (А 4.6.3);
- Испитување на ексцентричност (А 4.7);
- Испитување на повторливост (А 4.10)

За механички неавтоматски ваги:

- Испитување на осетливост-дискриминација (А 4.8);
- Испитување на осетливост-сензитивност (А 4.9);

Тегови (3.7.1, MKC EN 45501:2015)

- Теговите, кои се користат за верификација на неавтоматските ваги мора да ги исполнуваат метролошките барања на Меѓународната препорака за тегови OIML R-111;
- Грешката на теговите не смее да биде поголема од $1/3$ ГДГ, пропишана за вагата која се верифицира, за било кое оптеретување, кое може да се постави на вагата во опсегот на мерење.

Замена на тегови (3.7.3, MKC EN 45501:2015)

- За верификација на ваги, чиј $Max \leq 1 \text{ t}$, потребната количина на тегови е 100 % од максималното мерење на вагата;
- За верификација на ваги, чиј $Max > 1 \text{ t}$, потребната количина на тегови е 1 t или 50 % од максималното мерење на вагата, она што е поголемо;

Оваа количина на тегови, може да биде намалена на:

- 35 % Max , доколку повторливоста на вагата не е поголема од $0.3e$;
- 20 % Max , доколку повторливоста на вагата не е поголема од $0.2e$;

Повторливоста на вагата (за потребите за редукција на тегови) се врши со оптеретување од приближно 50 % Max на вагата, во три повторени мерења.

3. Периферни уреди

- Печатар
- Втор дисплеј
- Тастатура
- Терминал
- Уред за складирање на податоци
- Персонален компјутер

Периферните уреди секогаш се поврзани со неавтоматската вага, но само ако примаат податоци, за нив е потребен “Тест” сертификат

Кај “pos terminal”-ите (POS systems) потребна е нивна верификација, во согласност со WELMEC 2.2

4. Натписи и заштита

- CE-ознака;
- бројот на нотифицираното тело;
- зелена квадратна ознака (min. 12.5 mm) со црна буква M;
- година (последните две цифри) кога е поставена CE-ознаката;
- Број на сертификатот за испитување на тип (EC type approval);
- име на производителот;
- класа на точност, Max, Min, e...
- сериски број;

Ако е применливо:

- Интервал на скалата на вагата d (ако е различен од e);
- Адитивна тара (тара со додавање);
- Суптрактивна тара (тара со одземање);
- Посебен температурен опсег;

Заштита

- Заштита на компонентите се врши таму, каде е забранет пристапот или нагодувањето на неавтоматската вага
- Начин на заштита – со ставање на жиг пломба или налепница

Twinning Project “Strengthening the capacities of the Bureau of Metrology for internal market integration”

Twinning ref. MK 12 IPA EC 01 16 TWL

A Project funded by the European Union and Implemented and led by CMI

ВИ БЛАГОДАРАМ ЗА ВНИМАНИЕТО

This Project is funded by the European Union

Project Implemented by the CMI